

LIITE 1

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen lausunto/lausunnot hallituksen esitykseen eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lähde: <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=0c994c03-ab7e-496a-969c-f9982883506e> (liitteen lainaukset ”hallituksen esityksestä eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi” johon linkki lähteessä)

1.Lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

Ei lausuttavaa

2. Lausuttavaa palveluprosessista:

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki (380/2023); työttömyysturvalaki (1290/2002); työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettu laki (381/2023); kotoutumisen edistämisestä annettu laki (681/2023)

2.1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

NYKYTILATAUSTA: *Työnhakijan palveluprosessista säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023, järjestämislaki) 4 luvussa. Palveluprosessiin kuuluu työnhakijaksi ilmoittautuminen, alkuhaastattelu, työnhakukeskustelut ja täydentävät työnhakukeskustelut. Palveluprosessin aikana arvioidaan työnhakijan edellytykset hakea työtä ja työllistyä sekä tarve palveluille. Lisäksi palveluprosessissa laaditaan tai tarkistetaan työllistymissuunnitelma, asetetaan työnhakuvelvoite ja seurataan työnhaun edistymistä. Tarvittaessa työnhakija ohjataan palvelutarpeen mukaisiin palveluihin ja arvioidaan työnhakijan palvelutarpeen kehittymistä. s. 7*

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Työnhakukeskusteluihin liittyen mielestämme alla siteerattu nykyinen lainkohta tulisi säilyttää, koska esim. määräaikaiset lomautukset eivät vaadi tämän lain kohdan mukaan työnhakukeskustelua, mikäli lomautus päättyy kolmen kuukauden sisällä:

”keskustelua ei järjestetä, jos työnhakijan työttömyys päättyy kolmen kuukauden kuluessa muusta syystä kuin työvoimakoulutuksen tai 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28-32 §:ssä tarkoitetun työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun, palkkatuetun työn tai työajaltaan enintään 80 prosenttia alalla sovellettavaa kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöaikaan vastaavan osa-aikaisen työn takia taikka hän kolmen kuukauden kuluessa aloittaa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan. Edellä säädetyn soveltamisen edellytyksenä on lisäksi, että työttömyys päättyy vähintään kolmen kuukauden ajaksi tai varusmies- tai siviilipalvelus tai perhevapaa kestää vähintään kolme kuukautta, eikä työnhakuvelvollisuuden asettaminen tämän lain 44 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla eikä hänen palvelutarpeensa muutoinkaan edellytä keskustelujen järjestämistä”

Tulorekisteritietoon liittyen emme näe kannatettavana, emmekä koe tarvitsevamme tietoa työssämme, jota saataisiin tulorekisteristä; etuuden maksaja seuraa tulotietoja ja työvoimaviranomaiselle tulee tieto, jonka perusteella teemme tarvittavat toimenpiteet. Emme näe tilannetta missä tarvitsisimme tulotietoa.

2.2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

ESITYS: ”*Alkuhaastattelu Alkuhaastattelun järjestämisen määräaika pidennettäisiin nykyisestä viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään. Tarkoituksena olisi järjestää alkukartoitus mahdollisimman pian ilman aiheutonta viivytystä, kuitenkin viimeistään kymmeneen arkipäivän kuluttua työnhakijaksi rekisteröimisestä. Alkuhaastattelu olisi lähtökohtaisesti järjestettävä nykyistä vastaavasti työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä. Myös muu asiointi olisi painavasta syystä mahdollinen, mutta myös sen edellytettäisiin olevan henkilökohtaista eikä muu järjestämistapa esimerkiksi ryhmätapaamisena tai verkkokyselynä olisi mahdollinen. Ehdotukset mahdollistaisivat laadukkaasti alkuhaastattelun järjestämisen laissa säädetyn määräajan puitteissa ja velvoittaisivat panostamaan henkilökohtaiseen kohtamiseen, ja siten edistäisivät tavoitetta panostaa alkukartoitukseen ja henkilökohtaiseen kohtamiseen.*” s.38

ESITYKSEN VAIKUTUKSET: ”*Tämä mahdollistaisi työvoimaviranomaisille laadukkaampien alkuhaastattelujen järjestämisen, koska työvoimaviranomaiselle jäisi enemmän aikaa tutustua asiakkaan työnhaun käynnistämisen yhteydessä antamiin tietoihin ja siten valmistautua paremmin alkuhaastatteluun.*” s. 50

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Esitystä kannatetaan perustuen mm. siihen, että määräajan pidentäminen antaa joustoa ja täten helpottaa esimerkiksi ruuhkatilanteissa (turvaisi asiakkaille kasvokkaisen alkuhaastattelun mahdollisuuden myös mahdollisten ruuhkatilanteiden aikana); lisäksi se mahdollistaa kasvokkaisten ajanvarausten järjestämisen paremmin verrattuna nykytilanteeseen (mm. tilanteet, joissa kokoaikatyössä oleva, työttömäksi jäävä, asiakas käynnistää työnhakunsa jo pari viikkoa ennen työn päättymistä on alkuhaastattelu jouduttu pitämään puhelimitse viiden päivän säännön vuoksi, mutta mikäli määräaika pidennettäisiin 10 päivään, olisi haastattelu mahdollista järjestää työttömyyden alettua kasvokkain myös edellä mainituissa tilanteissa, lisäksi jos asiakkaalle on lähetettävä kutsu alkuhaastatteluun kirjeitse on kirjeen kulkuun varattava aikaa 2 viikkoa); huomioitavaa on myös se, että koska työllisyysalueella ei ole jokaisessa kunnassa toimipistettä vaan asiakkaita liikutaan tapaamaan virkapaikoista kuntien tiloihin asiakkaiden palvelutarpeen mukaan, niin alkuhaastatteluiden järjestäminen olisi resurssitehokkaampaa, kun niitä saisi järjestettyä useamman samalle päivälle, kun reagointiaika olisi viiden päivän sijaan 10 päivää. Mainittavaa vielä, että 10pv antaisi asiantuntijalle enemmän aikaa tutustua asiakkaan tilanteeseen annetuilla taustatiedoilla ja tarjota näin kohdennetumpaa palvelua. Lisäksi ennen alkuhaastattelua järjestettävät täydentävät työnhakukeskustelut (nykyisellään tulee järjestää täydentävä työnhakukeskustelu, mikäli kasvokkainen alkuhaastattelu esim. ruuhkatilanteen takia viivästyisi lain mukaisesta määräajasta; nämä täydentävät työnhakukeskustelut vastaavat käytännössä sisällöltään alkuhaastattelua eli asiakkaalle tehdään kaksi ns. samansisältöistä keskustelua) mahdollisesti vähenisivät ja tämä olisi resurssitehokkaampaa.

Haluamme tuoda kuitenkin esille seikan eli jos asiakas ei ole kertonut kaikkia asioita ilmoittautuessaan työttömäksi työnhakijaksi niin asioiden selvittäminen saattaa pitkittyä ja mahdollisesti asiakkaan etuuden maksaminen saattaa viivästyä, mikäli alkuhaastattelu toteutetaan 5vkr sijaan 10vkr kuluttua.

2.3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

ESITYS: ” Täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen perustuisi jatkossa työnhakijan palvelutarpeeseen. Ehdotuksen mukaan työvoimaviranomaisen olisi järjestettävä työnhakijalle täydentäviä työnhakukeskusteluja siten, että työnhakija saa tarvitsemansa tuen työnhakuun ja työllistymisen edellytysten paranemiseen. Työvoimaviranomainen järjestäisi alkuhaastattelun ja ensimmäisen työnhakukeskustelun välisenä aikana viisi täydentävää työnhakukeskustelua. Erona nykyiseen sääntelyyn laissa säädettäisiin viranomaisen harkintavallasta keskustelujen järjestämisen määrään, jos työnhakijan palvelutarpeen takia muu määrä kuin viisi keskustelua palveluprosessin alkuvaiheessa olisi tarkoituksenmukaista. Järjestämislaissa säädettäisiin lisäksi siitä, että täydentävä työnhakukeskustelu on järjestettävä tarvittaessa myös silloin, kun palvelutarvearvion ja työllistymissuunnitelman tarkistaminen tai työnhakuvelvollisuuden asettaminen sitä vaatii. Tällä päästäisiin eroon lukuisista tarkkaan säännellyistä poikkeustilanteista, kuitenkin siten että kaikkien työnhakijoiden edellä mainitut asiat on hoidettava. [...] Täydentävien työnhakukeskustelujen sisältö painottuisi jatkossakin työnhakijan palvelutarvetta koskevan arvion perusteella työnhaun tukemiseen. Työnhaun tukemisella tarkoitettaisiin esimerkiksi sitä, että työnhakijaa neuvottaisiin työhakemusten tekemisessä ja hänelle esiteltäisiin työmahdollisuuksia, joita hän voisi hakea.” s.39

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Esitystä kannatetaan niin, että jatkossa täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen perustuisi työnhakijan palvelutarpeeseen. Näkemyksemme mukaan täydentäviä työnhakukeskusteluja ei ole syytä poistaa palvelumallista kokonaan, mutta virkailijan harkinnanvaltaa näiden pitämisessä tulee tosiaan lisätä. Täydentävien työnhakukeskusteluiden tulisi perustua työnhaun tukemiseen kuten tähänkin saakka, asiakasta esim. neuvotaan työhakemuksen tekemisessä, esitellään työmahdollisuuksia jne. Lisäksi näkemyksemme mukaan esim. nuorille täydentävät työnhakukeskustelut voivat olla hyvinkin merkityksellisiä mm. liittyen työttömyysturvalakiin esitettyyn muutokseen nuorten hakuvelvollisuudesta, jolloin nuorelle asiakkaalle voitaisiin varmistaa tiuhempi yhteydenpito ja opiskelumahdollisuuksien laajempi tarkastelu. Palvelutarpeeseen perustuva harkinta antaa asiantuntijalle liikkumavaraa kohdentaa resursseja paremmin tukea tarvitseville asiakkaille joka osaltaan tukee asiakkaiden nopeampaa työllistymistä.

2.4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asiainnoin laiminlyönnistä kannatettavana?

ESITYS: ”Järjestämislaita kumottaisiin työvoimaviranomaisen velvollisuus muistuttaa työnhakijaa kirjallisesti työnhakijan menettelyn vaikutuksesta työllistymiseen ja mahdolliseen oikeuteen saada työttömyysetuutta. Työnhaun voimassaolo päättyisi, jos työnhakija jättäisi asioimatta työvoimaviranomaisen kanssa sen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla. Menettelyltä ei edellytettäisi enää sen toistuvuutta. Työnhaun voisi käynnistää uudelleen nykyistä vastaavasti.” s.40

VAIKUTUS: ”Vuoden 2023 muistutusmäärällä ja muistutuksesta aiheutuvalla arviolta kahden euron kustannuksella laskettuna muistutuksista aiheutui kuluja yhteensä noin 400 000 euroa vuodessa. Muistutuksista luopumisesta työvoimaviranomaisille ja sitä kautta kunnille tulisi säästöä noin 400 000 euroa vuodessa.” s. 43

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan luopumista muistutuskäytännöstä ja työnhaun voimassaolon päättymistä ensimmäiseen asioinnin laiminlyöntiin tulisi tarkastella tarkemmin asiakaslähtöisyyden näkökulmasta; mikäli asiakkaan työnhaun käynnistäminen uudelleen vaatisi työnhaun käynnistämisen henkilökohtaisesti asioimalla tulisi varmistaa, että asiakkailta on tasavertainen mahdollisuus käynnistää työnhaku vaaditulla tavalla (vertaa asiointimahdollisuus isossa kaupungissa versus maaseudulla). Mikäli työnhaun käynnistäminen pystytään järjestämään tasavertaisella tavalla riippumatta siitä missä asiakas asuu, niin näkemyksemme mukaan tällöin asiaa voitaisiin mahdollisesti tarkastella uudelleen. Näkemyksemme mukaan on myös erityisen tärkeää, että mikäli päätetään luopua muistutuskäytännöstä ja työnhaun voimassaolo päättyy ensimmäiseen asioinnin laiminlyöntiin niin tästä tulee selkeästi informoida asiakasta ja varmistaa, että hän ymmärtää mahdolliset toimintansa seuraukset.

Huomiona, että näkemyksemme mukaan muistutuskäytännöistä luopuminen voisi mahdollisesti lisätä alkuhaastatteluiden määrää johtuen siitä, että työnhaun käynnistämisen määrä saattaisi nousta nykyisestäään.

Huomiona myös, että muistutuskäytännöstä luopumisella on mahdollisesti vaikutuksia työttömyysturvavaltion mukaisiin työttömyysturvaseuraamuksiin. Mikäli luovutaan järjestämislain mukaisesta muistutuskäytännöstä ja työnhaun voimassaolo päättyy ensimmäiseen asioinnin laiminlyöntiin niin tällä saattaa olla vaikutuksia asiakkaan työttömyysetuuteen

2.5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

ESITYS:

”38 § (Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta)

Työllistymissuunnitelman sisältö ja seuranta

Työvoimaviranomaisen on sisällytettävä työllistymissuunnitelmaan:

1) työnhakuvelvollisuus ja mahdollinen peruste sen alentamiselle tai peruste sen asettamatta jättämiselle;

2) muut työnhakuun tai yritystoiminnan kehittämiseen liittyvät toimet, joiden tavoitteena on työnhakijan nopea työllistyminen avoimille työmarkkinoille;

3) määräaika, jonka kuluessa työnhakijan on ilmoitettava suunnitelman toteuttamisesta. Lisäksi työvoimaviranomaisen on tarvittaessa sisällytettävä työllistymissuunnitelmaan:

1) täydentävien työnhakukeskustelujen määrä ja ajankohdat;

2) työnhakijan palvelutarpeen mukaisia julkisia työvoimapalveluja;

3) muita työnhakijan osaamista, työmarkkinavalmiuksia ja työ- ja toimintakykyä lisääviä palveluja;

4) työnhakuun tai yritystoiminnan kehittämiseen ja työllistymiseen vaikuttavan työ- ja toimintakyvyn tai terveydentilan selvittämiseen liittyvät toimet;

5) edellytettävät selvitykset suunnitelman toteuttamisesta.

Työvoimaviranomainen ja työnhakija hyväksyvät työllistymissuunnitelman. Työvoimaviranomaisen on seurattava työllistymissuunnitelman toteutumista. Suunnitelman rakenteesta ja

hyväksymisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.” s. 134

ESITYS: ”Työllistymissuunnitelman sisältöä täydennettäisiin ja täsmennettäisiin. Työllistymissuunnitelmaan olisi jatkossa sisällytettävä myös muun muassa mahdollinen peruste työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämiselle. Lisäksi suunnitelmaan olisi sisällytettävä täydentävien työnhakukeskustelujen ajankohdat, koska prosessin kaavamaisuudesta luovuttaisiin.” s.40

ESITYS: Monialaisen työllistymissuunnitelman sisältö - Työvoimaviranomaisen on sisällytettävä työllistymissuunnitelmaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 5 luvussa tarkoitettu työnhakuvelvollisuus [...]. s. 142

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan sisällön tarkempi määrittely voisi edesauttaa yhdenmukaisempien työllistymissuunnitelmien laatimista ja näin voitaisiin mm. varmistaa asiakkaiden yhdenvertaisuus. Työllistymissuunnitelmien tulisi palvella niin asiakasta itseään hänen työllistymisen polullaan kuin myös mm. työllisyysalueen työnantajapalveluita (hyvä ja kattava suunnitelma on erityisen tärkeä työnvälityksen näkökulmasta). Katsomme, että esitetyt muutokset liittyen työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisen perusteluihin (tulee sisältyä suunnitelmaan) sekä täydentävien työnhakukeskusteluiden ajankohtiin (tulee sisältyä suunnitelmaan) ovat tarkoituksenmukaisia. Näkemyksemme mukaan, mikäli sisältöjä tullaan määrittelemään tarkemmin, niin tulisi kuitenkin huomioida suunnitelmien yksilöllisyyden tärkeys/merkitys eli suunnitelmien laatimisessa tulisi olla mahdollista ottaa huomioon yksilöllinen palvelutarve.

Näkemyksemme mukaan on myös tärkeää, että myös monialaisen työllistymissuunnitelmaan on sisällytettävä työnhakuvelvollisuus.

2.5. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan esitys yhdenmukaistaa asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöä.

3. Lausuttavaa työnhakuvelvollisuudesta:

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki (380/2023); työttömyysturvalaki (1290/2002)

NYKYTIL/AUSTAA YLEISESTI: *"Työnhakuvelvollisuudella tarkoitetaan työnhakijan työllistymissuunnitelmaan sisältyvää velvoitetta hakea omatoimisesti työmahdollisuuksia tarkastelujakson kuluessa työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä. [...] Lähtökohtaisesti työnhakijalta edellytetään neljän työmahdollisuuden hakemista kuukauden kestävän tarkastelujakson aikana. Kuukauden kestäviä tarkastelujaksoja asetetaan työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan pääsääntöisesti kolme. Työnhakuvelvollisuus kirjataan työllistymissuunnitelmaan alkuhaastattelussa tai sitä edeltävässä täydentävässä työnhakukeskustelussa. Velvollisuuden ajantasaisuus tarkistetaan työnhakukeskusteluissa ja tarvittaessa täydentävissä työnhakukeskusteluissa. [...] Työvoimaviranomaisen on alennettava työnhakuvelvollisuutta, jos se arvioi, ettei neljän työmahdollisuuden hakeminen tarkastelujakson aikana ole mahdollista. Arviossa otetaan huomioon työnhakijan työkokemus, koulutus ja muu osaaminen sekä työkyky ja työnhakijalla mahdollisesti oleva työttömyysturvalaissa tarkoitettu ammattitaitosuoja. Näiden seikkojen vaikutusta työnhakumahdollisuuksiin arvioidaan suhteessa työmarkkinatilanteeseen. Esimerkiksi pelkästään huono työmarkkinatilanne ei ole peruste alentaa määrällistä työnhakuvelvollisuutta. [...] TE-asiiantuntijoista 47 prosenttia arvioi työnhakuvelvollisuuden lisänneen työnhakijoiden omatoimisuutta ja soveltuvan erityisen hyvin nuorille työnhakijoille ja passiivisille työnhakijoille, joilla ei ole työllistymisen esteitä. TE-henkilöstöstä 89 prosenttia arvioi, että työnhakuvelvollisuus ei sovellu monille vaikeasti työllistyville. Lisäksi vastaajista 88 prosenttia piti uutta asiakaspalvelumallia liian yksityiskohtaisena asiakaspalveluun ja mallin monimutkaisuuden katsottiin liittyvän ennen kaikkea työnhakuvelvollisuuden asettamiseen. [...] Työnhakuvelvollisuuden asettamisen ja työmahdollisuuksien hakemisen vuosittainen määrä on jäänyt selvästi arvioidusta tavoitteesta. Työnhakuvelvollisuus on asetettu täysimääräisenä vain noin 32 prosentille työnhakijoista ja noin 34 prosentille työttömistä työnhakijoista. Näiden tilastojen perusteella voidaan pitää epätodennäköisenä, että työnhakuvelvollisuus saavuttaisi sille asetetut täysimääräiset vuosittaiset tavoitteet vuoden 2025 loppuun mennessä. Työnhakuvelvollisuus on kuitenkin arvion mukaan lisännyt työnhakijoiden omatoimista työnhakua, mitä voidaan pitää myönteisenä kehityksenä. Kuten edellä on todettu, työnhakuvelvollisuus soveltuu toisille työnhakijoille paremmin kuin toisille. Työnhakuvelvollisuuden asettamista ja määrää tulisi tarkastella uudelleen niiden työnhakijoiden kohdalla, joiden työllistymistä työnhakuvelvollisuus tukee heikosti ja*

näiden työnhakijoiden työllistymistä tulisi edistää kattavammin muilla keinoilla.” s. 16-17

”Työttömyysetuuteen on oikeus kokoaikatyötä hakevalla työttömällä työnhakijalla. Kokoaikatyötä hakevana pidetään myös työnhakijaa, jonka työnhaun ja mahdollisen työllistymissuunnitelman tavoitteena on työllistyminen kokoaikatyöhön. Käytännössä osa-aikaisessa työssä olevalta edellytetään työttömyysetuuden saamiseksi nykyisin sitä, että hän ilmoittaa pyrkivänsä kokoaikaiseen työhön. Järjestämislain mukaan osa-aikatyössä olevalle asetettavan työnhakuvelvollisuuden täyttämiseksi riittää yhden työmahdollisuuden hakeminen kolmen kuukauden aikana. Velvollisuutta voi täyttää esimerkiksi pyytämällä omalta työnantajalta lisää työtunteja. Joillakin toimialoilla, esimerkiksi kaupan alalla, työnantajat saattavat pitää osa-aikatyötä erittäin tärkeänä työvuorojen järjestelmiseksi.” s.24

ESITYS: *”Työnhakuvelvollisuuden osalta ehdotetaan sääntelyn yksinkertaistamista ja luopumista tietyistä poikkeuksista säätämällä ne yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Tämä koskisi esimerkiksi osa-aikaisia työntekijöitä ja henkilöitä, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen, kuten työn alkaminen. Työvoimaviranomaisen olisi jatkossakin alennettava haettavien työmahdollisuuksien määrää, jos se arvioi, ettei haettavissa ole neljää sellaista työmahdollisuutta, joihin työnhakija voisi työllistyä. Arviossa otettaisiin huomioon työnhakijan työkokemus, koulutus ja muu osaaminen, työkyky ja mahdollinen työttömyysturvalaissa tarkoitettu ammattitaitosuoja. Työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisestä säädettäisiin sisällöltään nykyistä vastaavasti. Myös työnhakuvelvollisuuden tarkastelujaksot ja pääsääntö hakea neljään työmahdollisuutta tarkastelujakson aikana pysyisivät samoina.” s. 40*

ESITYKSEN VAIKUTUKSET: *”Työnhakuvelvollisuuden asettamiseen ehdotettujen muutosten suurimmat vaikutukset kohdistuisivat osa-aikaisessa työssä oleviin asiakkaisiin. Ehdotettujen muutosten myötä osa-aikaisessa työssä oleville asiakkaille asetettaisiin työnhakuvelvollisuuslähtökohtaisesti täytenä, eli heidän tulisi hakea neljää työmahdollisuutta kuukaudessa nykyisen selvästi alennetun työnhakuvelvollisuuden sijaan.” s.49*

3.1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Ei lausuttavaa

3.2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan oleelliset tekijät on huomioitu, mutta näkemyksemme mukaan mm. maantieteelliset ja alueelliset erot työnhakijoiden työnhakuvelvollisuuksien asettamisessa tulisi ottaa paremmin huomioon; liikkuminen työssäkäyntialueella (mahdollinen autottomuus, julkisten liikenneyhteyksien puuttuminen ja pitkät etäisyydet) tulisi voida huomioida työnhakuvelvoitetta asettaessa.

3.3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan emme koe, että sääntelyn yksinkertaistaminen tukisi työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista vaan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen saattaisi lisätä mm. näennäistä työnhakua esim. juuri osa-aikatyötä tekevien keskuudessa (katso kohta 3.4.); koemme, että esitys ei tue esim. osa-aikatyössä olevien siirtymistä kokopäivätyöhön.

3.4. Työnhakuvelvollisuuden ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan esitys ei ole kannatettava. Näemme riskinä mm. sen, että esim. osa-aikatyössä olevien sekä niiden henkilöiden, joilla on tiedossa myönteinen muutos työhaun tilanteeseen, ns. näennäinen työnhaku lisääntyy entisestään ja kuormittaa merkittävästi mm. työnantajia. On paljon aloja, jotka eivät pääsääntöisesti edes tarjoa kokoaikatyötä esim. päivittäistavarakaupan alalla työskentelevien työsopimukset voivat olla mm. osa-aikaisia (esim. jopa 30 h/vko), 0-tuntisopimuksia (voivat olla hyvinkin työllistäviä; asiakkaat hakevat tällöin pääsääntöisesti omalta työnantajaltaan lisätunteja eivätkä lisätöitä toiselta työnantajalta) jne. Huomiona myös maantieteelliset eroavaisuudet asiakkaiden mahdollisuudessa esim. ns. siirtyä osa-aikatyöstä kokoaikatyöhön (huom. työntajien ns. normi tarjota alalla pääsääntöisesti osa-aikatyötä, vaikka asiakas itse haluaisi työllistyä kokoaikaisesti) ja/tai vastaanottaa toista osa-aikatyötä nykyisen osa-aikatyön rinnalle toiselta työnantajalta (esim. kaupungeissa työmahdollisuuksia enemmän mahdollisesti tarjolla kuin esim. maakunnissa).

Toisaalta tähän perustuen ”[...] työttömyysetuuteen on oikeus kokoaikatyötä hakevalla työttömällä työnhakijalla. Kokoaikatyötä hakevana pidetään myös työnhakijaa, jonka työhaun ja mahdollisen työllistymissuunnitelman tavoitteena on työllistyminen kokoaikatyöhön. Käytännössä osa-aikaisessa työssä olevalta edellytetään työttömyysetuuden saamiseksi nykyisin sitä, että hän ilmoittaa pyrkivänsä kokoaikaiseen työhön” ymmärrämme esityksen tarkoituksen ja myös sen, että säätelyä olisi tarkoituksenmukaista yksinkertaistaa.

Näkemyksemme on, että mikäli esitys toteutuu sellaisenaan, niin tulisi olla maininta työsuhteen tuntimäärien vaikutuksesta haettavaan työmahdollisuuksiin.

4. Lausuttavaa työtarjouksista:

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki (380/2023); työttömyysturvalaki (1290/2002)

NYKYTILATAUSTA: ”Työnvälitys on työvoimaviranomaisen ydintehtävä. Työnvälityksellä edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamista siten, että avoimet työpaikat täyttyvät ja työtä hakevat saavat työtä nopeasti. Työnvälitys perustuu työnantajan ja työntekijän sopimusvapauteen sekä vapaaseen valintaan. Järjestämislain mukaan työvoimaviranomainen ohjaa työnhakijaa hakemaan hänelle

sopivia työpaikkoja. Työvoimaviranomainen arvioi työpaikan sopivuutta työnhakijalle ottamalla huomioon työnhakijan työkokemuksen, koulutuksen ja muun osaamisen sekä työkyvyn. Arvion perusteella työvoimaviranomainen ohjaa työnhakijan hakemaan avoimia työpaikkoja niin sanottujen työtarjojousien avulla. Työtarjojous on siis henkilökohtaista, työvoimaviranomaisen harkintaan perustuvaa työnvälityspalvelua. Työtarjojukset yhdessä työnhakijan omatoimisen työnhaun kanssa tehostavat työnhakijan työllistymistä. Työnhakija voi myös täyttää työvoimaviranomaisen asettamaa työnhakuvelvollisuutta hakemalla työvoimaviranomaisen haettavaksi ohjaamia työpaikkoja. Työtarjojukset voidaan jakaa ei-velvoittaviin (tiedote) ja velvoittaviin työtarjojousiin. Työtarjojosten velvoittavuudesta säädetään työttömyysturvalaissa, jonka mukaan työvoimaviranomaisen tekemät työtarjojukset ovat työnhakijaa velvoittavia vasta, kun työnhakijalle järjestetystä alkuhaastattelusta on kulunut kuusi kuukautta. Työvoimaviranomaisen tekemä työtarjojous ei kuitenkaan ole työnhakijaa velvoittava, jos työnhakija on jo tarkastelujaksolla täyttänyt työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työnhakuvelvollisuutensa, vaikka alkuhaastattelusta olisi kulunut kuusi kuukautta. Jos kyseessä on ei-velvoittava työtarjojous, tästä ilmoitetaan työtarjojuksessa. [...] Owl Group Oy:n vuonna 2016 tekemän TE-toimistojen työtarjojous- ja työttömyysturvaprosessia koskevan tutkimuksen [...] mukaan työtarjojosten osuvuus paranee silloin, kun niitä voidaan valmistella esimerkiksi olemalla yhteydessä työnhakijoihin tai työnantajiin. [...] Työtarjojukset ovat johtaneet useammin työllistymiseen uuden asiakaspalvelumallin voimaantumisen jälkeen, vaikka työtarjojousien määrä on pudonnut yli 90 prosenttia. Uuden asiakaspalvelumallin myötä työvoimaviranomaisilla on todennäköisesti työnhakijoista paremmat ja ajantasaisemmat tiedot, koska työnhakijoita tavataan intensiivisemmin työnhaun alusta alkaen. Parempien tietojen perusteella myös lähetetyt työtarjojukset ovat todennäköisesti olleet osuvampia kuin aikaisemmin ja johtaneet työnhakijoiden työllistymiseen suuremmalla todennäköisyydellä. Työtarjojukset ovat siis edelleen toimiva työnvälityskeino. Työtarjojukset ovat kuitenkin työnhakijaa velvoittavia vasta, kun alkuhaastattelusta on kulunut kuusi kautta ja tällä saatetaan menettää työnhakijoiden työllistymispotentiaalia. Edellä esitetyn perusteella työtarjojosten velvoittavuutta tulisi lisätä nykyisestä. Jotta työllistymispotentiaalia ei menetettäisi, työtarjojosten tulisi olla velvoittavia työttömyyden alusta lähtien.” s.21-23

ESITYS: ”Sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että työtarjojukset tulisivat velvoittavaksi heti työttömyyden alusta lähtien. Sääntelyn selkeyttämiseksi työnhakijan velvollisuudesta hakea työvoimaviranomaisen hänelle osoittamia työpaikkoja säädettäisiin järjestämislaissa ja velvollisuuden laiminlyönnin vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta työttömyysturvalaissa. Lisäksi järjestämislain sääntelyä työvoimaviranomaisen velvollisuudesta osoittaa työpaikkoja haettavaksi selkeytettäisiin, koska työnvälitys on työvoimaviranomaisen ydintehtävä.” s.40

4.1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjojousiin tehtävistä muutoksista?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan esitettävä muutos voisi selkeyttää asiakkaan näkökulmasta sitä mikä on hänelle velvoittavaa ja missä vaiheessa asiakasprosessia. Yleisenä huomiona, että mikäli työtarjojousista tulee alusta saakka velvoittavia niin tulee

käyttää erityistä harkintaa työtarjouksia tehdessä ja niiden tulee olla erityisen kohdennettuja; velvoittavien työtarjousten tulisi perustua asiakkaasta saatuihin tietoihin ja asiantuntijalla tulisi myös olla ymmärrys asiakkaan kokonaistilanteesta, jotta velvoittava työtarjous olisi ns. realistinen (myös työnantajanäkökulma, ettei tulisi ns. turhia hakuja työnantajalle). Tärkeää on, että asiakasta informoidaan työtarjouksen velvoittavuudesta. Toisaalta näkemyksemme mukaan velvoittavuus saattaisi käytännössä vaikuttaa työvoimaviranomaisten tarjoamien ns. ”villien korttien” tarjoamiseen/esittelemiseen asiakkaille (ei velvoittavat tiedotteet ovat olleet asiantuntijoille hyvä työkalu, jolla on pystynyt tarjoamaan/esittelemään asiakkaalle myös laajemmin sekä rohkeammin mahdollisia työpaikkoja ja tuoda mahdollisesti laajempaa näkökulmaa työnhakuun).

4.2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtarjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan, mikäli velvoittavat työtarjoukset ovat kohdennettuja ja harkittuja niin niillä voi olla osittain positiivinen työllisyysvaikutus (katso lisää kohdasta 4.1.) Mutta toisaalta taas, mikäli työtarjouksista tulee velvoittavia niin tämä saattaa vaikuttaa mm. tehtyjen työtarjousten määrään, koska velvoittavuuden myötä asiakasnäkökulmasta niiden tulee olla erityisen tarkkaan harkittuja (kuten kohdassa 4.1. kuvataan). Lisäksi vielä hakuamme tuoda näkökulman, kun esityksen tavoitteena on lisätä asiantuntijan harkintavaltaa niin myös harkintavalta työtarjousten tekemisessä olisi suotavaa, koska tällöin asiakkaille voidaan tehdä kohdennettuja työtarjouksia, mutta jätetään myös tilaa esittää asiakkaille niitä ns. ”villejä kortteja”.

4.3. Selkeyttävätkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjouksia koskevaa sääntelyä?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan asiakkaiden näkökulmasta voisi olla selkeämpää, että olisi olemassa ainoastaan yhdenlaisia työtarjouksia joko velvoittavia tai ei-velvoittavia.

5. Lausuttavaa työnhakuprofiileista ja palvelualustasta:

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki (380/2023)

NYKYTILATAUSTA: *”Järjestämislain mukaan työnhakijalla on mahdollisuus laatia ja julkaista itsestään työnhakuprofiili KEHA-keskuksen ylläpitämällä valtakunnallisella palvelualustalla. Työnhakuprofiiliin voi laatia myös rekisteröitymättä työnhakijaksi. Työnhakuprofiiliin laatiminen on täysin vapaaehtoista ja henkilöllä on milloin tahansa mahdollisuus muokata työnhakuprofiilinsa tietoja tai poistaa profiili. Työnhakuprofiiliin luominen edellyttää palvelualustalle kirjautumista, joka puolestaan edellyttää tunnistautumista ja käyttöehtojen hyväksymistä. Työnhakuprofiili koostuu niistä osaamiseen, työtoiveisiin ja työ- ja koulutuskokemukseen liittyvistä tiedoista, joita henkilö haluaa työnhakuprofiiliinsa täyttää. Lisäksi profiiliin voi halutessaan lisätä vapaamuotoisen esittelyn ja linkkejä palvelualustan ulkopuolisiin palveluihin. Profiiliin ei kuitenkaan saa lisätä tietoja, jotka on laissa säädetty salassa pidettäviksi. Julkaisemisen yhteydessä palvelualusta huomauttaa julkaisijaa julkaistavien tietojen vaikutuksesta yksityisyyden suojaan. Työnhakuprofiilit julkaistaan lähtökohtaisesti anonyymeina. Työnhakuprofiiliin laatiminen ja julkaiseminen ovat kaksi eri*

toimenpidettä. Työnhakuprofiili julkaistaan, jotta se on näkyvissä palvelualustalla. Laatija voi itse määrittellä miltä osin ja kuinka pitkään työnhakuprofiili on julkaistuna, mutta julkaisulle on aina määriteltävä päättymispäivä. Työnhakuprofiili on julkaisemisen jälkeen julkaistuna kerrallaan enintään kuusi kuukautta. Tämän jälkeen profiilin voi julkaista uudelleen. Palvelualustalle kirjautuneet työnantajat voivat hakea ja tarkastella julkaistuja työnhakuprofiileja. Kirjautuminen palvelualustalle edellyttää käyttäjän tunnistamista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. Järjestämislaissa mahdollisuus hakea ja tarkastella profiileja on siis rajattu ainoastaan työnantajille. Säännöksen sanamuodon perusteella muun muassa työnvälitysyrietykset ja palveluntuottajat eivät voi tarkastella tai hakea työnhakuprofiileja, elleivät he ole työnantajan roolissa. s.25 ja 26 [...] Mahdollinen syy työnhakuprofiilien vähäiseen julkaisumäärään lienee julkaisemisen vapaaehtoisuus. Se, että julkaistulla profiililla voi täyttää kerran työnhakuvelvollisuutta, ei näytä olevan riittävä kannustin työnhakijoille työnhakuprofiilin julkaisemiseen ja julkisena pitämiseen. [...] Jotta julkaistujen työnhakuprofiilien määrä kasvaisi, lainsäädäntöä tulisi muuttaa siten, että lähtökohtana olisi työnhakuprofiilin laatiminen ja julkaiseminen kaikista työnhakijoista. Työnhakuprofiilin julkaisemisessa tulisi kuitenkin huomioida esimerkiksi heikommassa asemassa olevat työnhakijat poikkeuksin.” s. 29

ESITYS: *”Esityksessä ehdotetaan työnhakijaksi rekisteröityvälle henkilölle velvollisuutta laatia ja julkaista lähtökohtaisesti anonymi työnhakuprofiili valtakunnallisella palvelualustalla. Työnhakijan työnhakuprofiilin tulisi sisältää työnhaun ja työllistymisen kannalta olennaisia tietoja työnhakijan koulutuksesta, työkokemuksesta, muusta osaamisesta ja työtoiveista. [...] Henkilö, joka ei olisi rekisteröitynyt työnhakijaksi, voisi edelleen laatia ja julkaista työnhakuprofiilin vapaaehtoisesti. Palvelualustalle kirjautuneiden tahojen oikeutta hakea ja tarkastella julkaistuja työnhakuprofiileja yksittäishakuina ehdotetaan laajennettavaksi niin, että oikeus olisi työnantajilla, yksityisillä työnvälitysyrietyksillä sekä työttömyyskassoilla.” s.41*

5.1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

ESITYS: *”Lisäksi työvoimaviranomaiselle ehdotettaisiin uutta lakisääteistä tehtävää laatia ja julkaista palvelualustalla työnhakuprofiili työnhakijasta, joka ei profiilia itse laatisi tai julkaisi määräajassa.” s.41*

ESITYKSEN VAIKUTUKSIA: *”työnhakuprofiileihin ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan myös työvoimaviranomaisten työmäärää lisäävä vaikutus.” s. 51*

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Näkemyksemme on, että työnhakuprofiilit voivat olla erinomainen työkalu työnhakijan ja työnantajan kohtaamiseen, mutta näemme haasteita asetettaessa työnhakuprofiilin laatimisen asiakkaan velvollisuudeksi; näemme, että asiakkaille ei tulisi asettaa velvollisuutta julkaista ja laatia työnhakuprofiilia, sillä tämä saattaa asettaa asiakkaat epätasa-arvoiseen asemaan mm. kaikilla asiakkailta ei ole mahdollisuutta mm. puuttuvien verkkopankkitunnusten, sähköpostiosoitteen, välineiden kuten tietokone/tabletti/älypuhelin vuoksi työnhakuprofiilin tekemiseen. Asiakkaina on edelleen asiakkaita, jotka asioivat täysin paperisesti.

Esityksessä esitetään, että mikäli asiakas ei laatisi työnhakuprofiilia niin tämä tulisi lakisääteiseksi virnaomaistehtäväksi; osaltaan tämä vastaisi edellä kuvattuun haasteeseen, mutta näkemyksemme on, että työnhakuprofiilin laatimista ja julkaisemista ei tulisi tehdä lakisääteiseksi viranomaistehtäväksi; näemme, että tämä veisi erityisen paljon resursseja (varsinkin, jos tiedot tulee viedä manuaalisesti) joka veisi resursseja pois asiakkaiden kohtaamisesta ja heidän tukemisestaan. Toki työnhakuprofiilin laatiminen voidaan nähdä asiakkaan työnhaun tukemisena ja asiakasta voidaan ehdottomasti auttaa profiilin laatimisessa, mutta mikäli siitä tehdään lakisääteinen, niin tuleeko lain toteuttamisesta itseisarvo ja määrittävä tekijä vai pyrimmekö olemassa olevilla resursseilla tukemaan asiakasta parhailla mahdollisilla keinoilla asiakkaan tarpeista käsin eli näkemyksemme on, että tässä voisimme käyttää harkintaa. Työnhakuprofiilin laatimista ja sen julkaisemista voidaan lisätä myös muilla keinoin kuin tekemällä siitä lakisääteistä.

5.2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Ei lausuttavaa

5.3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Ei lausuttavaa

5.4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Ei lausuttavaa

6. Lausuttavaa työttömyysturvasta:

työttömyysturvalaki (1290/2002);

6.1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista?

NYKYTILATAUSTA: *"Työttömyysturvajärjestelmän tavoitteena on muun muassa ohjata peruskoulutuksen varassa olevia nuoria hakeutumaan ammatillisia valmiuksia antavaan koulutukseen. Tämän vuoksi työttömyysturvalaissa säädetään, että alle 25-vuotiaan koulutusta vailla olevan nuoren tulee hakea vuosittain syyslukukaudella alkavia opintoja koskevassa haussa vähintään kahta opiskelupaikkaa. Nuorta pidetään koulutusta vailla olevana, jos hän ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta. Nuoren tulee hakea sellaisia opiskelupaikkoja, joiden opiskelijaksi ottamisen perusteet hän täyttää. Opinnot voivat olla tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta tai ainoastaan peruskoulun oppimäärän suorittaneella nuorille tarkoitettuja*

lukio-opintoja. Ammatillisia valmiuksia antavilla opinnoilla tarkoitetaan työttömyysturvalaissa sekä ammatillisissa oppilaitoksissa, että korkeakouluissa suoritettavia opintoja. [...] Hakuvelvollisuuteen liittyy muun muassa velvollisuus osallistua pääsykokeisiin ja muutoinkin myötävaikuttaa opiskelupaikan saamiseen. Jos nuori ilman työttömyysturvalaissa tarkoitettua pätevää syytä laiminlyö hakea opiskelupaikkaa tai keskeyttää opinnot, hän menettää oikeutensa työttömyysetuuteen toistaiseksi. Etuutta maksetaan kuitenkin tiettyjen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Muu etuusoikeus palautuu nuoren täyttäessä 25 vuotta tai kun hän on suorittanut ammatillisia valmiuksia antavan tutkinnon. Etuusoikeus palautuu myös esimerkiksi nuoren oltua tietyt edellytykset täyttävässä työssä vähintään 21 kalenteriviikkoa tai kun hän on osallistunut vastaavan ajan tiettyihin työllistymistä edistäviin palveluihin. [...] Aiemman tutkimustiedon perusteella tutkinnon suorittaminen vaikuttaa selvästi henkilön mahdollisuuksiin työllistyä ja työttömyysturvajärjestelmän tulisi ohjata työttömiä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Tarkoituksenmukainen hakuvelvollisuus tukee yleistä tavoitetta nopeuttaa opintoja ja pidentää työuria. Lisäksi työttömyysetuuden saamisen edellytykset koskevat laajahkoa joukkoa nuoria ja tämän vuoksi pienilläkin muutoksilla voi olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia ja vaikutuksia työllisyyteen. Oppilaitosten näkökulmasta epätarkoituksenmukainen hakuvelvollisuus voi kuitenkin johtaa opintojen keskeyttämiseen.” s.20-21

ESITYS: *”Vaikka yleisenä tavoitteena on ohjata nuoria nimenomaan tutkinnon suorittamiseen, tutkintoon johtavaan koulutukseen hakeminen voi eri syistä estyä. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi olisi tarpeen, että näitä nuoria ohjattaisiin opiskelemaan juuri heille soveltuvia opintoja. Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että koulutukseen hakuvelvollisuuden voisi täyttää hakemalla työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen. Käytännössä tämä edellyttää sitä, että työnhakijalla on sellainen sairaus tai vamma, jonka vuoksi hänellä ei ole mahdollisuutta siirtyä tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Lisäksi työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa olisi nykyistä laajemmin mahdollista sopia muuhun kuin tutkintotavoitteiseen koulutukseen hakemisesta sekä pääsäännöstä poikkeavasta opiskelupaikkojen hakemisen tarkasteluajankohdasta.” s.41*

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Kannatamme esitystä siltä osin, että koulutuksen hakuvelvollisuuden voisi tietyin edellytyksin (esim. sairauden tai vamman perusteella ei mahdollisuutta siirtyä tutkintotavoitteiseen koulutukseen) täyttää hakemalla työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen. Kannatamme myös osin opiskelupaikkojen hakemisen tarkasteluajankohdan laajentamista. Edellä mainittujen muutosten vuoksi pystyttäisiin mahdollisesti ottamaan paremmin huomioon myös ne nuoret, joiden opintopolku ei esim. terveydellisistä syistä ole suora. Tämä antaisi asiantuntijoille laajemmin mahdollisuuden tukea nuorten hakeutumista opintoihin yksilöllisemmin. Parhaimmassa tilanteessa nuori ohjattaisiinkin hakemaan koulutuksiin heti työttömyysjakson alussa sekä mahdollisuuksia voitaisiin tarkastella nuoren kanssa laaja-alaisemmin. Tämä tukisi paremmin myös mm. varusmiespalveluksesta palaavia nuoria. Näkemyksemme mukaan hakuajankohtiin liittyvää muutosta olisi kuitenkin hyvä tarkastella laajemmin myös mm. asevelvollisten asiakkaiden näkökulmasta, monet asiakkaat ovat suorittamassa asepalvelusta hakujaksojen aikana/ joutuvat siirtämään koulutuksiin hakua tai koulutusten aloittamista asevelvollisuuden vuoksi. Pohdimme myös näkökulmaa, että mikäli poikkeamme opiskelupaikkojen hakemisen

tarkastelujaksosta niin miten seuranta toteutetaan (vertaa nykyhetki esim. syyskuun alussa on tehty kaikille koulutukseen haku- selvityspyyntö).

Hallituksen esityksessä eduskunnalle on erikseen mainittu: ”*Edellä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuna seikkana ei pidetä asevelvollisuuden tai siviilipalveluksen suorittamista, ellei siihen ole erityistä syytä*” - kaipaisimme tarkennusta mitä tarkoitetaan edellä mainitussa ”erityistä syytä”?

6.2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

NYKYTILATAUSTA: *”Työttömyysturvajärjestelmässä on periaatteena, että työnhakijan aiheutettua itse työttömyytensä tai työttömyyden pitkittymisen hän menettää oikeutensa työttömyysetuuteen joko määräajaksi tai toistaiseksi. Työnhakijan katsotaan aiheuttavan työttömyytensä pitkittymisen esimerkiksi silloin, kun hän kieltäytyy osallistumasta työvoimaviranomaisen palveluihin työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitulla tavalla. Työttömyysturvan seuraamusjärjestelmän tarkoituksena on ohjata työnhakijoita hakemaan aktiivisesti työtä ja osallistumaan työllistymisen edellytyksiä parantaviin palveluihin. Seuraamusjärjestelmässä käytetään työnhakijan työvoimapolitiittisesti moitittavan menettelyn seuraamuksina korvauksettomia määräaikoja eli niin sanottuja karensseja ja työssäolovelvoitteita. Korvaukseton määräaika tarkoittaa työttömyysetuuden menettämistä seitsemän, 14, 30 tai 45 kalenteripäivän ajalta työvoimapolitiittisesti moitittavan menettelyn takia. Työssäolovelvoite puolestaan tarkoittaa työttömyysetuuden menettämistä toistaiseksi. Työssäolovelvoitteen jälkeen oikeus etuuteen palautuu, kun henkilö on ollut työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevaan työssäoloehtoon luettavassa työssä, opiskellut päätoimisesti, työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä tai osallistunut työttömyysturvalaissa lueteltuihin työllistymistä edistäviin palveluihin tietyn ajan. Työttömyysetuutta voidaan myös maksaa näiden palveluiden ajalta korvauksettoman määräajan ja työssäolovelvoitteen estämättä. [...] Työnhakuun ja työvoimapolitiittisiin liittyvästä työvoimapolitiittisesti moitittavana pidettävästä menettelystä asetetaan korvauksettomia määräaikoja ja työssäolovelvoite porrastettuna. Ensimmäinen moitittava menettely vuoden tarkastelujakson kuluessa ei aiheuta seuraamusta. Jos moitittavia menettelyjä on kaksi, työnhakija menettää oikeutensa työttömyysetuuteen seitsemältä kalenteripäivältä. Kolmannesta moitittavasta menettelystä työttömyysetuuden menettää 14 kalenteripäivältä. Jos työnhakija menettelee vielä neljännen kerran moitittavasti, hänelle asetetaan 12 kalenteriviikon työssäolovelvoite. Kaikkiin edellä mainittuihin työttömyysturvaseuraamuksiin liittyy se, että seuraamusta ei aseteta, jos työnhakijalla on menettelynsä työvoimapolitiittisesti arvioituna pätevä syy. Työttömyysturvalaissa säädetään siitä, mitä voidaan missäkin tilanteessa pitää pätevästä syynä, mutta säännökset jättävät työvoimaviranomaiselle myös jonkin verran harkinnanvaraa.” s.23-24*

ESITYS: *”Järjestämislaista kumottaisiin työvoimaviranomaisen velvollisuus muistuttaa työnhakijaa kirjallisesti työnhakijan menettelyn vaikutuksesta työllistymiseen ja mahdolliseen oikeuteen saada työttömyysetuutta. Työnhaun voimassaolo päättyisi, jos työnhakija jättäisi asioimatta työvoimaviranomaisen kanssa sen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla. Menettelyltä ei edellytettäisi enää sen toistuvuutta. Työnhaun voisi käynnistää uudelleen nykyistä vastaavasti.”s.40*

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Esityksellä järjestämislakiin olisi vaikutusta työttömyysturvalain mukaisiin työttömyysturvaseuraamuksiin eli mikäli järjestämislaita kumottaisiin työvoimaviranomaisen velvollisuus muistuttaa työnhakijaa kirjallisesti työnhakijan menettelyn vaikutuksesta työllistymiseen ja mahdolliseen oikeuteen saada työttömyysetuutta ja työnhaun voimassaolo päättyisi, mikäli työnhakija jättäisi mm. asioimatta työvoimaviranomaisten kanssa sen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos asiakkaan työnhaku katkeaa heti ensimmäisestä moitittavasta menettelystä, asiakkaan työttömyysturva myös katkeaa. Nykyiseen verrattuna asiakkaan taloudellinen tilanne heikkenee välittömästi, koska asiakas ei saa ns. ”anteeksi” ensimmäistä laiminlyöntiä/moitittavaa menettelyä. On erittäin tärkeää, että asiakas jo ilmoittautuessaan työttömäksi työnhakijaksi tietää velvollisuutensa, mikäli esitys realisoituu.

6.3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Ei lausuttavaa

7. Lausuttavaa vaikutusarvioinnista:

7.1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Ei lausuttavaa

7.2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

ESITYKSEN VAIKUTUKSET Työnhakuprofiilien julkaisu: ”*Ehdotettujen muutosten myötä työnhakija-asiakkaiden julkaistujen työnhakuprofiilien määrä nousisi merkittävästi nykyisestä tasosta, millä arvioidaan olevan myös työvoimaviranomaisten työmäärää lisäävä vaikutus. Työnhakuprofiilin laatisi ja julkaisisi työvoimaviranomainen, mikäli työnhakija ei itse toimisi määräajassa. Työmäärän kasvu koskisi tilanteita, joissa työvoimaviranomainen laatisi ja julkaisisi profiilin. Mikäli työnhakija itse laatii ja julkaisee työnhakuprofiilinsa, tämä ei aiheuta lisätyötä työvoimaviranomaisille nykyiseen verrattuna. Muissa tapauksissa työnhakuprofiilin laatiminen ja julkaiseminen vaatisi työvoimaviranomaisen työpanosta arviolta kymmenen minuuttia jokaista laadittua ja julkaistua työnhakuprofiilia kohden. Tämä tarkoittaa olemassa olevien asiakkaiden osalta noin 7 700 työtunnin kokonaismäärää, mikä vastaa noin viittä henkilötyövuotta. Tämä koskee ehdotettujen muutosten alkuvaiheen toimeenpanoa eikä siten tarkoita pysyvää työmäärän kasvua. Automaatiikan käyttöönotto välittömästi ehdotettujen muutosten alkuvaiheesta lukien vähentäisi olemassa olevien työnhakijoiden työnhakuprofiilien laatimiseen vaadittavaa lisätyöpanosta yhtä henkilötyövuotta vastaavaan määrään. Uusien työnhakijoiden ja siten pysyvän*

vuosittaisen lisätyöpanoksen taso asettuisi automatiikan hyödyntämisen myötä yhteen henkilötyövuoteen eli noin 60 000 euroon.” s.43

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Esityksessä 4.1.4.1 Vaikutukset julkiseen talouteen todetaan, että työvoimaviranomaisille koituvaa työmäärää vähenisi yhteensä 49 henkilötyövuoden verran, mikäli täydentävien työnhakukeskustelujen nykymallista luovuttaisiin. Huomioitavaa, että esityksessä keskeistä on keventää työvoimapalveluiden lakisääteistä palveluprosessia, mutta lisätä vastaavasti alkukartoitukseen ja henkilökohtaiseen kohtaamiseen panostamista, veloitetaan yksilölliseen työnhakuun edistämistä. Esitys velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla ja sen lisäämistä lakisääteiseen viranomaistehtävään. Kaikilla asiakkaila ei ole mahdollisuutta, osaamista ja välineitä sähköiseen asiointiin. Näkemyksemme mukaan tämä tulisi lisäämään työvoimaviranomaisen työtä julkaista työnhakuprofiileja.

ESITYKSEN VAIKUTUKSET *Muistutuksista luopuminen:* *”Esityksessä ehdotetaan muistutuksista luopumista, joka myös vähentäisi työvoimaviranomaisten kustannuksia. Vuoden 2023 muistutusmäärällä ja muistutuksesta aiheutuvalla arviolta kahden euron kustannuksella laskettuna muistutuksista aiheutui kuluja yhteensä noin 400 000 euroa vuodessa. Muistutuksista luopumisesta työvoimaviranomaisille ja sitä kautta kunnille tulisi säästöä noin 400 000 euroa vuodessa.” s.43*

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Vaikka muistutuksiin käytettävä resurssi vähenisi/säästettäisiin, niin näkemyksemme mukaan on haasteellista sanoa miten paljon toisaalta esim. asiakkaiden työnhaun käynnistämiset tulevat vaikuttamaan resursseihin (työnhaun käynnistäminen paikan päällä kasvokkain).

ESITYKSEN VAIKUTUKSET *Työnhaun voimassaolon lakkaaminen:* *”Työnhakijan työnhaun voimassaoloon liittyvä muutos vaikuttaisi vuosittain arviolta vähintään noin 4 100 työnhakijaan. Arvio perustuu niiden työnhakijoiden määrään, joiden työnhaku päättyi vuonna TE-toimistojen asiakastietojärjestelmästä ilmenevien tietojen perusteella asioinnin toistuvaan laiminlyömiseen. Keskimääräinen aika työnhakijaksi uudelleen ilmoittautumiseen oli työnhaun voimassaolon lakattua noin 11,5 kalenteripäivää, kun huomioon otetaan ne henkilöt, jotka ilmoittautuivat uudelleen työnhakijaksi 30 kalenteripäivän kuluessa työnhaun voimassaolon päättymisestä. [...] Tällä voi olla työttömyysturvamenoja vähentävää vaikutusta, mutta asian arviointi luotettavalla tavalla euromääräisesti ei käytettävissä olevien tietojen perusteella ole mahdollista”. s.43*

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Jos työnhaku katkeaa heti, niin näkemyksemme mukaan sillä on työttömyysturvamenoja vähentävä vaikutus (mutta saattaa kompensoitua niin, että asiakas hakee toimeentulotukea näissä tilanteissa).

7.3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Haluamme tuoda esille esityksen vaikutukset asiakkaiden yhdenvertaisuuteen. Näkemyksemme mukaan:

- esityksessä korostuu useassa kohdassa työvoimaviranomaisen harkintaa joko velvoittaa tai tarjota palveluja. Tilanteissa, joissa harkintavaltaa käytetään ilman erillistä menettelytapaohjetta tai työllisyysalueiden yhteisesti sovittuja menettelyitä/käytäntöjä, asiakkaat voivat olla eriarvoisessa asemassa;
- muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päätyminen ensimmäisestä asioinnin laiminlyönnistä saattaa asiakkaat eriarvoiseen asemaan. Työllisyysalueilla ei ole mahdollisuutta käynnistää työnhakua jokaisessa kunnassa, mikäli työnhaku on päättynyt asioinnin laiminlyöntiin ja se edellyttää kasvokkaista tapaamista;
- Esityksen tavoitteena on parantaa työvoimapalveluiden toimivuutta ja keventää työnhakijan palveluprosessia siten, että tukea työnhakuun voidaan kohdentaa nykyistä tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin. Tavoitteena on myös lisätä harkintavaltaa palveluprosessissa sekä tukea työnhakijan työllistymistä ja digitalisaation hyödyntämistä yksilöllisissä palveluissa. Huomioitavaa, ettei digitalisaation lisääminen palveluissa vahvista henkilöasiakkaiden osaamista käyttää sähköisiä palveluita tai mahdollisuutta asioida sähköisesti. Toteutuuko asiakkaiden mahdollisuudet saada palvelua tasa-arvoisesti;
- Vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisiin: Työvoimaviranomaisen harkintavallan kasvu täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämisessä vapauttaisi viranomaisresursseja niihin asiakkaisiin, jotka lähtökohtaisesti tarvitsevat tukea työllistymisessä. Harkintavallan kasvu ja keskittyminen asiakkaisiin, jotka lähtökohtaisesti tarvitsevat tukea työhaussa, voisi johtaa aiempaa parempaan palvelutarpeiden tunnistamiseen, mistä voisi seurata nykyistä enemmän asiakkaiden ohjaamista sosiaali- ja terveyspalveluihin. Huomioitavaa, että olisi akuutisti tarvetta suuremmalle määrälle terveydenhuollon palveluita työkyvyn arvioimiseksi, oikea-aikaisiin palveluihin ohjautumiseksi (lääkärintaus B) ja esimerkiksi työkyvyn tuen tiimien tarkoituksenmukaiseen toimintaan. Hyvinvointialue ei pysty vastaamaan tämänhetkiseen tarpeeseen. Tällä hetkellä myös sosiaalipalveluiden tarve on suuri eikä hyvinvointialue pysty siihen vastaamaan. Lakimuutosten myötä aktivointisuunnitelmien teon määrä lisääntyy huomattavasti ja jo nyt on vaikeuksia saada vastinparia tapaamisiin.

8. Muuta lausuttavaa?

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue lausuu asiassa seuraavaa:

Liittyen kotoutumissuunnitelmien laatimiseen haluamme tuoda esille seuraavaa eli kotoutumissuunnitelman laatiminen alkuhaastattelun yhteydessä poistaa

kotoutumisajankohdan “venyttämisen”; tilanteessa, jossa asiakkaalle ei ole heti voitu osoittaa esim. kotoutumiskoulutusta, on tehty työllistymissuunnitelma. Vasta kun asiakas aloittaa kotoutumiskoulutuksen, on hänelle laadittu kotoutumissuunnitelma. Tällä tavalla on saatu venytettyä kotoutumisaika alkamaan joissakin tilanteissa vuoden puolentoista kuluttua asiakkaaksi ilmoittautumisesta.

Toisena asiana haluamme tuoda esille, että taloudellisesti ajatellen voisi tarkastella automaattisesti lähetettävien kirjeiden määrää ja tarvetta. Asiakastapaamisien varauksesta lähtee aina automaattinen kirje asiakkaalle, vaikka tapaaminen olisi parin päivän sisällä eikä kirje täten ehdi asiakkaalle ennen tapaamista. A-TMT:lle pitäisi ehdottomasti tulla vaihtoehto, jossa kirjeen voi jättää lähettämättä, mikäli tapaaminen on alle viikon sisällä. Olisi hyvä tutkia eri mahdollisuuksia esim. suomi.fi-palvelun kautta lähettää kirjeitä ilman kustannuksia (vähennetään paperikirjeiden kustannuksia).

